

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena lista

je \$5.00

Entered as second-class matter January 21, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sreda 11. februarja (Feb. 11), 1925.

Subscription \$5.00

Yearly

Uredniški in upravniki
prostori, 2657 So.
Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 So. Lawndale Ave.
Telephone Rockwell 4804.

STEV.—NUMBER 35.

LETO—YEAR XVIII.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PLUTOKRATA STA IZBRALA SVOJA DRUGA

V PLUTOKRATIČNE KROGE
SE NE PRIDE KAR
TJEVENDAN!

Plutokrati morajo poznati človeka od vseh strani, da ga smatrajo sebi enakim.

New York, N. Y. — Kapitalistični listi kaj radi ubera, strujo, kadar dokazujejo kapitalistični gospodarji najboljši, kar jih je bilo uvedenih in kar jih še pride, da ima vsak človek priliku, da se pospne na najvišji klin družabne leštvice. Ampak to se lepo sliši in nikjer ni menda izrek "veliko je poklicanih in malo izvoljenih" tako veljaven, kot za kapitalistični gospodarski sistem. Ako korporacija proda svojim delavcem par tisoč delnic, ni s tem rečeno, da so delavci stopili že na prvi klin družabne leštvice, pa magari še so ti delavci inženirji ali drugi znanstveniki. Od cilja, to je od vrhnjeja klinja družabne leštvice, so tako daleč, kot so bili, ko niso imeli še nobene delnice. Preden plutokrati sprejemajo duševnega delavca — inženirja ali znanstvenika — v svojo sredo, ga morajo dobro poznati. Ročni delavec pa sploh nikdar ne zaide v te kroge, ako nima izrednih talentov za pomnožitev privatnega bogastva.

Brata Guggenheimia, znana kovinska kralja in lastnika mnogo podjetij, sta zdaj izbrala dva druga. Seveda nista izbrala ruderjev ali delavcev, ki so najbolj pridinjali rudo, ali jo vozili v plavz, ampak izbrala sta tiste, o katerih sta prepričana, da pomnožita bogastvo njunih podjetij.

Izbrana sta bila John K. MacGowan in E. A. Cappelton Smith, ki sta že leta in leta delala za Guggenheimove interese. Dozaj je bilo pri Guggenheimih v navadi, da so bili le članji Guggenheimove družine upravičeni sedeti v ožjem svetu Guggenheimovih interesov. Kovinska dinastija je strogo pazila, da ne zade kakšen tujec v njeni industrijsko kraljestvo. Guggenheimovi interesi so bili organizirani leta 1889 in od tega časa do sedaj, ni bilo tujcev v najvišjem svetu Guggenheimovih monopoli.

MacGowan je star že devet in štirideset let. V službi Guggenheimov je od leta 1899.

Cappelton Smith je bil rojen na Norveškem in je star že nad petdeset let. On je svetovno znan metalurgist. Delal je za Anaconda Copper kompanijo. Iznašel je znani besmerski proces, ki je zdaj povsod v rabi, kjer tope bakreno rudo.

In če bi slučajno MacGowan in Smith ne dobila dela pri Guggenheimovih interesih, bi mogoče še danes čakala, da jih industrijska dinastija pozove v svoj najvišji svet. Izmed milijonov ljudi se komaj eden ali dva navadja smrtnika, aki nimata izrednih talentov za nakopičevanje premoženja privatnih interesov, povzpneti v plutokratične kroge.

TRIJE ZADUŠENI.

Okoliščine pripovedujejo o vzrokih tragedije.

Washington, D. C. — Mrs. Frances Walker, stara 35 let, njeni hčer Mary, stara 16 let, in njenega sina Lindsay, star 14 let so našli mrtve v njih sobah. Plin je bil odprt in vse špranje pri oknih in vratih so bile skrbno zamašene. In kaj je vzrok tej tragediji? Policija pravi: "Mrs. Walker je bila vdova." Kdor zna čitati med vrsticami, pa čita: "Beda je pogurala mater v obup in odločila se je, da ubije sebe in svoja dva otroka, katere je ljubila, ker ni hotela, da se izpostavi takri borbi za obstanek v sedanji družbi, katerino je ona bojevala."

Napredek S. N. P. J.

NAPREDEK V ČLANSTVU IN DRUSTVIH.

Stevilo članov v oddelku za odrasle	33,561
Stevilo članov v mladinskem oddelku	16,608
Skupaj v obeh oddelkih	50,169
Stevilo članov v oddelku za odrasle	36,724
Stevilo članov v mladinskem oddelku	17,696
Skupaj v obeh oddelkih	54,420

S. N. P. J. je napredovala tekom leta 1924. za 3163 novih članov v oddelku za odrastle in 1088 v mladinskem oddelku, skupaj za 4251 novih članov. Istočasno se je ustanovilo 29 novih društev.

Pregled dnevnih do- godkov

Amerika.

Collins je še živ v jami. Dež ovinja kopanje rova. Preiskava je v teku.

Green pripravlja delni preklic carine.

Poteze proti učiteljem se niso obnesle.

Sestra srbskega diplomata Spaljakovića obstreličila nemškega milijonarja v New Yorku.

Katoliški duhoven zapleten v korupcijo v atlantski kaznilični.

Warren Lincoln spoznal krim in obsojen na dosmrtno ječo.

Jugoslavija.

Volitve so bile v senci bajonetov, toda Hrvatje se niso dali umnati.

Volilna kampanja je stala 15 zivljenj in več sto ranjenih.

Po svetu.

Francija je hladno sprejela angleško terjatveno noto.

Francoski socialisti morda obrnejo hrbet Herriotu.

Finančni škandali pretresajo Nemčijo.

Proces proti 16 komunistom v Nemčiji.

Učenjaki pozdravljajo novo pravčloveško lobanje.

Green pripravlja del- ni preklic tarifa

PO NJEGOVEM MNENJU JE DOLOČBA O PRILAGOD- NOSTI POMOTA.

Farmarji so nezadovoljni s tarifom.

Chicago, Ill. — Kongresnik W. R. Green, predsednik zbornične proračunske odsanke, pripravlja, da se preklicuje v tarifu vse dolobe o prilagodnosti.

Te dolobe dajejo predsedniku pravico, da poviša ali pa zniža colnino na uvozno blago. Green meni da te dolobe niso prav nič koristile in tudi doseglo se ni z njimi ničesar.

Green želi, da se poverijo tarifni komisiji njene prejšnje funkcije.

Kongresnik Green bo sodeloval pri bodočem tarifnem zakonu. Zategadelj govore v političnih krogih, da bo njegovo mnenje precej podprtje one, ki so v opoziciji proti sedanju tarifnemu zakonu.

Nasprotniki tega zakona povedajo, da so člani komisije že zdiavnej priporedili, da se revidira colnina na sladkor. To priporočilo je bilo izvršeno lani spomladi, kljubtemu se pa ni ničesar izvršilo dozdaj. Farmarji so silno nezadovoljni s sedanjem colnino. Za svoje produkte niso prejeli centa več, dasiravno so jim gorovorčili, da je bil tarif sprejet v njih interesu. Tarif je pravzaprav škodil farmarjem, ker so morali plačevati razno orodje, stroje in druge potrebušine po pretrirani ceni.

Farmarske organizacije še molče o Greenovem priporočilu. Prenagliči se nočejo. Ampak organizacije hočejo počakati, da Green izdele svojo predlogo o re-

PODJETNIŠKA POTEZA JE PONESREČILA

DELAVCI SO OSTALI NA STAVKI.

Zastonj je tulila parna piščal.

Pawtucket, D. I. — Lastniki Greenhaighove tovarne so bili prepričani, da je treba delavcem samo pomigniti, pa bodo hiteli delati v tovarni. Zadnje leto so tekstilni delavci veliko trpelj. Bili so precej časa brez dela, drugi so delali z omejenim delavnim časom. Zato tudi kompanija ni vredila za resno stvar, ko so tkalci zastavali. Kompanija je mislila, ako delavcem zagrozi, kdor ne pride v pondeljek na delo, da je odpuščen, da se bodo delavci kar drenjali pred tovarniškimi vrati in prosili, da jih spuste v tovarno. Kompanija je obračala, delavci so pa obrnili, ko je napočil pondeljek.

V pondeljek zjutraj je tulila parna piščal in tako naznajala, da kompanija res misli izvršiti svojo grožnjo. Parne piščalka je pa tulila zastonj, kajti pred tovarno se je pokazalo komaj pol tukta delavcev, ki so s tem narančili, da so pri volji delati. Tovarna je ostala zaprta. Poteza kompanije je popolnoma ponesrečila.

Delavci so zastavali, da tako testirajo proti desetostotnemu znižanju mezde.

Stavka tkalcev v Greenhaighovi tovarni vpliva spodbujajoče tudi na druge tekstilne delavce, katerim je bila znižana mezda. Stavkovno gibanje se mogoče razširi tudi na druge tovarne in tekstilni baroni bodo v kaši, ki so si jo sami skuhali z brezobzirnim izkoriscenjem tekstilnih delavcev.

Tekstilni delavci so poznani kot potrežljivi ljudje. Ali tudi najbolj potrežljivim ljudem se vtrga nit potrežljivosti, kadar je mera počna.

Sodni proces proti komunistom v Nemčiji

Sestajajt komunistov pred vrhovnim sodiščem v Leipzigu; obtoženi so, da so organizirali tajno čeko.

Berlin, 10. februar. — Pred vrhovnim nemškim sodiščem v Leipzigu je bila včeraj otvorjena obravnavna proti šestnajstim nemškim komunistom. Državni pravnik je dejal v otvoritvenem govoru, da so obtoženci pred dve maletoma organizirali tajno čeko, katere namen je bil, umoriti generala von Seeckta, vrhovnega poveljnika nemške narodne garde, da bi se izognal vsej vojni.

Te dolobe dajejo predsedniku pravico, da poviša ali pa zniža colnino na uvozno blago. Green meni da te dolobe niso prav nič koristile in tudi doseglo se ni z njimi ničesar.

Green želi, da se poverijo tarifni komisiji njene prejšnje funkcije.

Kongresnik Green bo sodeloval pri bodočem tarifnem zakonu. Zategadelj govore v političnih krogih, da bo njegovo mnenje precej podprtje one, ki so v opoziciji proti sedanju tarifnemu zakonu.

Nasprotniki tega zakona povedajo, da so člani komisije že zdiavnej priporedili, da se revidira colnina na sladkor. To priporočilo je bilo izvršeno lani spomladi, kljubtemu se pa ni ničesar izvršilo dozdaj. Farmarji so silno nezadovoljni s sedanjem colnino. Za svoje produkte niso prejeli centa več, dasiravno so jim gorovorčili, da je bil tarif sprejet v njih interesu. Tarif je pravzaprav škodil farmarjem, ker so morali plačevati razno orodje, stroje in druge potrebušine po pretrirani ceni.

Farmarske organizacije še molče o Greenovem priporočilu.

JUGOSLOVANSKE VOLITVE SO BILE V SENCI BAJONETOV

Pašić si je z oboroženo silo skrpujal majhno večino v parlamentu, toda opozicija je zelo močna. Brez malega vredila so volili za Radića, ki bo imel v novi skupščini več poslancev kakor prej. — Ameriški poročevalci je poslal sliko volilnega boja.

reka pravico besede v skupščini. Zagreb je volil dr. Trumbića, bivšega zunanjega ministra, ki je danes Radićev podpornik.

Ljudstvo ni volilo toliko Radića kolikor v znak protesta proti Pašiću, mi je pojasnil dr. Hinković, ki je svoječasno predaval v Chicagu. Hrvatje pravijo, da niso komunisti kakor jih dolgi Pašić. Kmetje, ki posedujejo po nekaj akrov zemlje, so konservativni. Zagrebčani vsekakor niso komunisti. Mogoče Radić ne bi bil dobil toliko glasov, če bi ne bil vržen v ječo. To je razkačilo Hrvate in odgovorili so z volilnimi kroglicami. Ko smo se vozili po deželi, so nas kmetje pozdravljali s klici "Živila republika, živil Radić!"

Hrvatje ne pričakujejo samostojne republike. Neki kmet, ki je delal štiri leta v pivovarni v Chicagu, mi je rekel, da bi rad videl Jugoslavijo federacijo avtonomnih držav kakor so Zdržene države. Ničče noče, da bi se Hrvatska odtrgala od Jugoslavije, vse pa hočejo, da ima Hrvatska pravico razvijati se svobodno, tako da ne bo treba vprašati Belgrad, če hočejo Hrvatje celo zgraditi tovarno. V tem oziru je boj med Zagrebom in Belgradom.

Dr. Trumbić in ostali voditelji pravijo, da upajo na spravo, toda ne s stasim Pašićem. Voditelji so včeraj skoraj soglasno volili Stefana Radića, voditelja kmetske republikanske stranke. Radić je zdaj v zagrebški ječi, toda če bi mu srbski ječar dovolil pogledati skozi okno, bi bil Radić videl svojo stranko na volilcu v večji modri kot je bila kdaj poprej.

V prejšnjem skupščini je imela Radićeva stranka sedemdeset poslancev, toda zdaj pričakujejo Hrvatje, da jih bo najmanj osemdeset, če so glasovi prav preščetni. Radić lahko vidi skozi okno svoje ječe republikanske plakate po vseh stenah, velike množice ljudstva, ki hodijo po ulicah brezbrzno, kakor da volitve niso bogekakane važnosti, in lahko vidi vojake z nasajenimi bajoneti.

Volitve so se vrstile v senci bajonetov. Volitve niso bile svobodne. Obaedno stanje obstoji v dejstvu, če ne po imenu.

Skoraj vse voditelji hrvaškega republikanskega stranke so v ječi. Med temi so Radić, dr. Maček, podpredsednik prejšnje skupščine (parlament), tajnik Kranjčević in poslanec Koščutić. Radićev zet. Na tisoče volilnih pažnikov je bil na artilirih in vružen v zapor, kjer so ostali, dokler ni bilo glasovanje končano. Zagreb je izgledal kakor vojaški tabor. Vojaške čete

DELAVSKE NOVICE.

(Federated Press.)

Povprečne mezde v Wisconsinu.
Madison, Wis. — Državna industrijska komisija javlja, da povprečna tedenska mezda tovarniškega delavca v Wisconsinu je bila \$25.10 v decembru 1924. V novembri je bila \$24.78 in koncem leta 1923 pa \$24.40; mezdnina je torej nekoliko porasta.

Sledče povprečne tedenske plače so prejemali delavci v nekaterih važnejših industriah: v livarnah in železniških delavnih \$27.61, v železniških popravljalnih delavnicah \$29.49, v avtomobilskih tovarnah \$28.77, v lesnih tovarnah \$20.45, v tovarnah za pohištvo \$22.73, v čevljarskih tovarnah \$23.48, v papirnicah \$25.27, v elektrarnah in plinarneh \$26.61, v tiskarnah \$34.13 in na električnih železnicah \$26.04. Navadni delavci so najnižje plačani v Ashlandu in Wausau, namreč po 30c na uro, najbolje pa so plačani v Racinu, kjer prejemajo v gotovih slučajih 65c, a ne manj ko 40c do 45c na uro; drugod dobe po 30c do 40c na uro. Povprečna mezda navadnega delavca v Milwaukeeju je 44c za moške in 27c za ženske na uro.

Strajki med tekstilci.

Utica, N. Y. — Tekstilni delavci v Mohawk Valleyu so zastavili iz protesta proti redukciji mezde. Mezda je znižana za 10, v nekaterih slučajih pa celo za 22 odstotkov.

Pawtucket, R. I. — Stavka tekstilnih delavcev pri Pawtucket Hosiery Co. se nadaljuje.

Eksekutiva A. D. F. zboruje.

Miami, Fla. — Eksekutiva Ameriške delavske federacije zboruje te dni v tem mestu v solnčni Floridi.

Skebje so policaji.

Dayton, O. — Mestna uprava v Daytonu deputizira stavkokaze, ki obratujejo vozove električne železnice. Vsak skeb je obenem policaj, tako da sime arretirati vsakega, ki bi mu rekel kaj žalega. Organizirani motorniki in sprevodniki nadaljujejo štrajk solidarno in operirajo buse v temovanju s cestnoželezniško družbo. Organizirani delavci in liberalni meščani so napovedali boj mestni upravi radi tega, ker je oborozila tavkokaze. Volitve se vrše v prihodnjem avgustu.

Razkoi med ruderji v West Virginiji.

Wheeling, W. Va. — Nova rudarska unija se je pojavila v West Virginiji. Unija, ki je že dobila čarter, se imenuje "Mine Workers Association" in Thomas Cairns, bivši predsednik 17. distrikta U. M. W. A., je predsednik. Voditelji stare rudarske organizacije pravijo, da je nova unija le na papirju.

Uniske cvetlice.

Chicago. — Uniski znak na posodah s cvetlicami in drevesci se je pojavil v Chicagu. Znak daje uniju vrtnarjev in cvetličarjev.

Slabi časi v Novi Škotiji.

Sydney, N. S., Kanada. — Okrog 2000 delavcev je brez dela v Sydneju. Dobrodeline organizacije so odprle dve kuhinji za brezplačno juho, ki se deli med lačne brezposelce.

Konvenca K. P. P. A.

Mnoge napredne organizacije in 200 posameznikov povabljenih na zborovanje.

Chicago. — (Fed. Press.) — Poleg afiliiranih organizacij, ki predstavljajo farmarje, mezdnine delavcev in razne politične skupine, je bilo povabljenih tudi 200 posameznikov na konvencijo Konference za progresivno politično akcijo, katera se otvorila 21. februarja v Chicagu. Glavno vprašanje na dnevnem redu zborovanja bo ustavnovitev nove stranke, v kateri se bodo lahko gibalii vsi napredni elementi.

Socialistična stranka, farmarsko-delavska stranka, Zenski odbor za politično akcijo, mnoge delavske strokovne unije in razne državne federacije strokovnih učinjajo posljejo delegate na konvencijo.

Mehika plačuje dolgo.

Mexico City, 10. februar. — Vlada je naznanila, da bo v kratkem plačala dolg tri milijone pesos, katerega ni bila poravnala Obregonova vlada.

Naša stara zemlja lahko še živi milijone let

Tako je dejal profesor Moulton v svojem predavanju. Nesreča seveda ni izključena, ni pa možna.

Chicago. — Če bi bili "adventisti sedmga dne" in njihovi pristaši, ki so zadnji petek pričakovali konca sveta, slišali v poneljek zvečer profesorja astronomije na čakaški univerzi, Foresta Ray Moultona, ki je predaval v Orchestra halli, bi se bili globoko oddahnili, aki sploh imajo kaj v glavi.

Moulton je rekel, da naša stara mati Zemlja lahko še živi tisoče tisoče milijonov let, če ji je odmerjeno naravno življenje do konca. Nesreča lahko pride južni — kosmična kolizija ali karzobodi — ali to so redki dogodki v vsemirju, je predavatelj zagotovil poslušalce.

Moulton je razpolagal s številkami, ki človeka spravijo v vrtovlajico. Milijoni, bilijoni, trillioni, decillioni, centillioni — vse to nič v astronomiji! Na primer:

Svetloba potuje 186,000 milj v sekundi. V času, ko srce enkrat udari, je svetloba že obletela našo zemljo sedemkrat! V enem letu preleti svetloba 5,865,696,000,000 milj. Naše sonce je eno izmed 500,000 sončev samo v našem vsemirju. So pa še druga vsemirja, kjer je še več sončev. Naše sonce, ki je oddaljeno od zemlje 95 milijonov milj, je prilikavec v primeri z ogromnim soncem Betelgeuse, ki je zvezda v konstelaciji Orion. Naše sonce meri v premetu milijon milj v okroglih številkah; premer Betelgeuse meri 27 milijonov milj!

Stevilo milj, ki jih naredi svetloba v enem letu, so svetlobno leto. To je astronomična mera za daljavo v vsemirju. Naše vsemirje je okrog 300,000 svetlobnih let dolgo in 30,000 široko. To je zelo "majhno" vsemirje. So druga vsemirja, ki merijo po dolžini milijon svetlobnih let, in tudi 500 milijonov svetlobnih let — to je 500 milijonkrat 5,865,696,000,000 milj! To so že vsemirja!

V dvorani je bilo 400 poslušalcev. Moulton je kazal tudi stereoptične slike na platu, slike neba z neštetimi sonci in centillioni — in to ni še nič! — planetov. Ko so poslušalci prišli malo k sebi od vrtovlajivih številk, so se jim zdele Moultonove besede "tisoč tisoč tisoč milijonov let" glede starosti našega sveta — zelo malenkostne.

Angleška terjatvena nota bladne sprojece v Parizu

Nacionalisti so zagnali strašen krik; edino levitarji odobravajo načrt.

Pariz, 10. februar. — Nota angleškega finančnega ministra Churchilla, ki terja Francijo za plačila vojnega posojila, je naletela na hladnost in očitno nasprotstvo v Parizu. Stranke levice — socialisti itd. — so edine, ki priznavajo, da je enkrat treba začeti s plačevanjem vojnega dolga Angliji in Ameriki.

Nacionalistični listi srdito protestirajo. Najbolj jih je, ker se Anglija noče ozirati na nemško odškodnino, pač pa zahteva, da Francija redno plačuje določene letne vsote ne glede na to, če kaj dobi od Nemčije ali ne. "Liberte" napada Ameriko, če da je ta vsega kriva.

KOPANJE JAM V PESKU JE ZA OTROKE OPASNO.

Santa Barbara, Cal. — Thomas Thompson in Harold Bostord, stara po dvanajst let, sta se igrali v pesku ob reki. Kopala sta prekope, predore in delala nasispe. Z njima v družbi sta bila še dva dečka. Naenkrat se je pa streha v predoru zrušila in ju pod sabo pokopal. Dva druga dečka sta se rešila, Thomas in Harold sta pa bila mrtva, preden je došla pomoč.

Korejski kristjani so si v laseh.

Tokijo, 10. februar. — Tokijski listi poročajo o velikih izgredih med korejskimi kristjani v ameriški presbiterijanski misijonski župniji v Taiku. Par tisoč oseb je bilo v izgredih, ki so se vrnili zadnjo nedeljo, in okrog 40 oseb je bilo ranjenih.

Deževno vreme ovira reševalno delo v Jami

Navpičen rov nad Kentuckyjako Jamo, v kateri leži Collins, je komaj 33 čevljev globok. Voda curi na delavcev in se nabira v Jamiču, vsled česar je kopanje zelo težavno. Rov je danes komaj 33 čevljev globok, to je približno polovico skale, ki počiva podzemeljsko votilno.

Upanje, da je Collins še živ, še ni umrl. Včerajšnje poslušanje na radio je ugotovilo, da Collins še diha. Slišali so tudi utripanje srca. Dihanje se vrši 22 do 26 krat v minutu. Normalno dihanje je 16 krat v minutu.

Governer Fields je danes odredil, da vojna komisija začne s preiskavo, kaj je resnice na gorovicih, da je Collinsovo ujetništvo pod zemljo uprizorjena igra.

Governik, ki druga drugo pobija, da je toliko, da clovek že ne ve, komu bi verjel. Komisija ima naložno, poiskati vse osebe, ki raznašajo misteriozne govorice, ter jih zasilišati. To je povzročilo, da so se množice radovednežev zasele razgubljati; mnogi so naglo odnesli pete.

V tukajšnji Dixie hotel, v katerem je glavni stan reševalnega objekta, je včeraj prišlo anonimno pismo, ki grozi s smrto vsem tujcem, če se hitro ne poberejo od same.

Finančni škandali v Nemčiji

Poštni minister se bo moral zagovarjati pred sodiščem radi korupcije.

Berlin, 10. februar. — Sodno postopanje proti poštnemu ministru Hoefelu je najnovješja senzacija v finančnih škandalih, ki so poplavili Nemčijo. Javni prostektor je včeraj naznani, da vpraša parlament za suspendiranje imunitete, katero se uživa Hoefle. Vprašanje Hoeflevega mandata mora rešiti katoliška stranka, v kateri obtoženi poštni minister pripada.

Senzacije v zvezi s škandalom sledijo druga drugi. "Berliner Tageblatt" poroča, da je Cunova vlada podarila industrijalcem v Porurju 500 milijonov dolarjev v teku pasivnega odpora proti Francozom. Vlada tadi, obenem pa priznava, da je bila izplačana "majhna vsota" magnatom.

DAVICA V NOMU ŠE NI PO NEHALA.

Nome, Alaska, 10. februar. — Epidemija difterije se gospodari v tem arktičnem mestecu. Nove posiljavitve zdravil so na potu. Edno posiljivje nosijo psi iz Nenana, druga pa je pa na letalu, ki je včeraj zapuštil Fairbanks, toda morale se je spustiti na tla radi ostrega vetra.

Vest iz Fairbanksa, da je Balto, junaški pes — ki je bil na čelu pasje jate, katera je vleka Gunnar Kassonove sani s prvimi zdravili — poginil, ne odgovarja resnici. Balto je še živ in zdrav, ravno tako so ostali Kassonovi psi.

Reildt je odgodil "sodni dan".

Patchogue, N. Y. — Robert Reildt, "prerok", ki je napovedal konec sveta za zadnji petek, je skušal zadnjo nedeljo zvečer pojasniti v tukajšnjem gledališču, da konec pride v enem tednu, toda ljudje so ga izvlečali.

Klerikalni izgredi v Franciji.

Marseilles, Francija, 10. februar. — V poulični bitki med katoličani in antiklerikalci, ki se je vrnila sinoči v Marseillesu, je bilo 10 klerikalcev ranjenih.

Najnovejši čudež kirurgije: slapec vidi z živalskimi očmi.

Bordeaux, Francija, 10. februar. — Alexander Pelletier, ki je bil slep od vojne — vid je izgubil v bitki leta 1916 — je včeraj izpregledal in zapustil bojnišnico brez vodnika. Ozdravil je dr. Bonnefon, očni špecialist, na ta način, da mu je večpel živalske oči. To je že petnajsti slučaj, da je dr. Bonnefon povrnih vid slapecem z živalskimi očmi.

NORTH SIDE STATE BANK

"LUDSKA HRANILOVNA"

Rock Springs, Wyo.

Kapital in prebitek

\$150,000.00

Vam je vedno na razpolago v vseh denarnih zadevah in se vam priporočamo na obisk.

'HIS MASTER'S VOICE'
Prave, glasne VICTROLE
CENE

od \$22.50 do \$250.00.

Prave Victor plošče ali pa slovenske piščane role, dobitke pri načrtu.
Piščite po snaki.

IVAN PAJK,

24 Main St., Conemaugh, Pa.

Denarne posiljavitve — Dolarji — Dinarji.

Hranilni oddelki.

Javni notarski urad.

Piščite za informacije.

je zelo potreben vsakemu Slovencu, ki ti deteli. Mi vas naučimo govoriti, čitat in pisati angleško v kratki dobi. Ne odlagajte, pričnete takoj. Ako želite v Chicago lahko pride obsebno v našo šolo po dnevnu ali ob velerih. Ali samo v nedeljski razred. Ako želite zunaj na deli se lahko pričnete učiti potom poslanik načrt po pošti. Hocemo vas prepričati. Pišite se le na naš načrt načrt. Pišite na naslov: Slovensko-Angliška Šola, 2639 West 22nd Street, Chicago, Ill. (Cor. Main Ave.)

DOMAČI KROJAC.

Odpri sem krojačnico za izdelovanje novih oblik. Prenamejam, popravljam, čistim in likam oblike za može in za gospe. MIHAEL BREZNICK, 473 National Ave., Milwaukee, Wis., v pritličju S. S. Turn dvorane. — (Adv.)

ANGLEŠKI JEZIK

je zelo potreben vsakemu Slovencu, ki ti deteli. Mi vas naučimo govoriti, čitat in pisati angleško v kratki dobi. Ne odlagajte, pričnete takoj. Ako želite v Chicago lahko pride obsebno v našo šolo po dnevnu ali ob velerih. Ali samo v nedeljski razred. Ako želite zunaj na deli se lahko pričnete učiti potom poslanik načrt po pošti. Hocemo vas prepričati. Pišite se le na naš načrt načrt. Pišite na naslov: Slovensko-Angliška Šola, 2639 West 22nd Street, Chicago, Ill. (Cor. Main Ave.)

DOMAČI KROJAC.

Odpri sem krojačnico za izdelovanje novih oblik. Prenamejam, popravljam, čistim in likam oblike za može in za gospe. MIHAEL BREZNICK, 473 National Ave., Milwaukee, Wis., v pritličju S. S. Turn dvorane. — (Adv.)

DOMAČI KROJAC.

Odpri sem krojačnico za izdelovanje novih oblik. Prenamejam, popravljam, čistim in likam oblike za može in za gospe. MIHAEL BREZNICK, 473 National Ave., Milwaukee, Wis., v pritličju S. S. Turn dvorane. — (Adv.)

Razprave o pravilih

S. N. P. J.

Peoria, Ill. — Dvajset let sem že član S. N. P. J., veliko sem že agitiral med delavskim slojem in brcem so mi že ponujali zato, pa je nisem vzel. Tako sem se vedno za delovanje vprid delavstva, ne nazadnjakov. Kar je slabega ali nasprotnega za člansvo S. N. P. J., se mora odpraviti, za kar sedaj čas.

Resnici na ljubo povern, da še ni bilo tako dobrih navodil za bodoča naša pravila kakor sedaj. Vse priznanje gre društviom in posameznim bratom. Da bi bilo delavstvo povsod tako previdno, bi tudi ne bil Wall Street gospodar čez naše življenje.

Ker jednota ni politična, pač pa podpora, delujmo zanjo. Strinjam se z dopisnikom v št. 29 Prosvete, br. Ig. Benkstetom. Društvo bi moral nominirati vsakega kandidata za odbornika v glavnem urad, ker društvo pozna njegovo sposobnost in delovanje za jednoto, ker ve, kako dober agitator je kandidat.

Eno leto pred konvencijo naj bi ne bil več veljavni iniciativni predlog. Tik pred konvencijo ni treba delati takih stroškov jednoti. Konvencija naj bi izbrala najboljše glavne odbornike od konvencije do konvencije, ker na konvenciji se najbolje izkaže od vsakega, koliko je naredil za organizacijo. Delegatje slišijo o njegovem delovanju.

Prošnje naj bi se tudi ne pošljale več na društva. Nisem naštron, da bi ne pomagali, kadar je član v potrebi, ker vem, kako je, ko sem bil že sam v zadrugi, pač pa priporočam, naj bi se vse prošnje pošljale na trimeščno sejo glavnega urada. Ako je deležen naj bi se plačala izvanredna podpora, pa magari da se naloži par centov mesečno od člana.

Pozdrav zavednim delavcem širom Amerike. — Florian Pišek.

SLIKE IZ NASELBINA

Livingston, Ill. — Popolnoma se strinjam s priporočevalci, da se vsak bolniški sklad vzdržuje zase, a tako tudi z br. R. J. Zavertnikom, da se razreda po §4 in §5 podpore obdržita kot sta pred razdelitvijo razredov, ampak mesečni prispevek za razred po §4 naj se povira s \$3.10 na \$3.40 in za \$5 pa od §4, na \$4.40. Vsi bolniški razredi naj se tedaj združijo v en sklad, tako da se izredni prispevek za bolniški sklad razdeli na vse člane. Ampak jednota naj vodi o bolniških razredih za vsakega posebej zapiske, da se vidi, koliko je prebitka in koliko deficit.

Pozdrav članstvu S. N. P. J.— Frank Paulich.

(Dopis je bil prekasen, da bi mogli priobčiti zadnji teden prvi del, ki se tiče volitev ruderjev.)

— Uredništvo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zednjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri meseca, in za inozemstvo \$5.00.

Naslov za vas, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31 - 24) poleg vsakega imena na naslovu poslani, da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

S. N. P. J., NJENO DELO IN RAZVOJ.

Prav zanesljivo bo zakonsko življenje v socialistični človeški družbi idealnejše kot v kapitalistični. O tem ni dvoma, ker ne bo materialnih skrbi, ki mučijo dandanes najmanj 96 odstotkov ljudi. Pa tudi parazitov ne bo v socialistični človeški družbi, ki iz zgolj samega dolgočasa ne vedo, kaj bi počeli.

Ze danes v detajlih povedati, kako bo izgledalo zakonsko življenje v socialistični človeški družbi, bi bilo navadno prerokovanje. Kljub temu pa vemo, da bo boljše urejeno, ker se ljudje ne bodo prepirali med sabo zaradi premoženja in ženin in nevesta ne bodo tehtala materialnih strani, ampak bodo stopila v zakon iz čiste ljubezni drug do drugega. Tudi kasneje jim materialna vprašanja ne bodo delala skrbi, ker bo družba skrbela za vsakega pojedinca, da ne bo živel v pomanjkanju in da mu bo pot odprta do izobrazbe in do duševnega umetniškega užitka.

Tudi pri tem podtikanju se lahko prepričamo, da zavoravniki kapitalizma skušajo enega izmed starih zlov kapitalizma podtakniti socialistom, da preprečijo med ljudskimi masami spoznavanje kapitalizma.

In če delavec — duševni in ročni — in kmet primerjava ugodnosti, ki jih njima nudi kapitalizem, z ugodnostmi — materialnimi in duševnimi —, ki jih bodo deležni brez izjemne vse ljudje v socialistični človeški družbi, tedaj se bodo zanesljivo izrekla za socializem in ne za kapitalizem.

Socialistični nauk ni tako daleč prodrl v ljudske mase, kakor bi moral prodreti v interesu ljudstva. Tega je kriv kapitalizem!

Kapitalizem ustvarja gospodarje, kot so jih ustvarili dozdaj vsi gospodarski sistemi, kar jih našteta zgodovina in ki so sponzori na pravicah privatnega lastništva. Ti gospodarji, ki se zdaj nazivajo bankirji, podjetniki, delodajalci, tovarnarji, zemljiščni veleposestniki itd. imajo celo vrsto podpornikov, ki so odvisni od njih milosti. Poleg števila advokatov, znanstvenikov in učenjakov, ki so se udinjali kapitalističnim gospodarjem, so najbolj podporniki kapitalizma duhovni raznih ver. Seveda so izjeme med advokati, znanstveniki, učenjaki in duhovni, ki se bojujejo proti kapitalizmu. In med temi izjemami je zopet najmanj duhovnov, ker so duhovni najbolj odvisni od gospodajočega razreda. Iz tega sledi, da duhovni ne podpirajo zaradi tega kapitalizem, ker so slabi ljudje, ampak zaradi tega, ker se nahajajo v takih razmerah, ako nastopajo proti kapitalizmu, da jih gospodarji najlože gospodarsko uničijo. Kruti boj za obstanek sili duhovne, da podpirajo kapitalistični gospodarski sistem.

To je pa velika škoda za vse človeštvo. Duhovni raznih ver še dandanes dosežejo največ ljudske mase. S tem da slikajo socialiste kot nekakšne zveri, ki hočejo pokončati vse, kar je dobrega na svetu in jim podtikajo vse zla, ki jih je rodil kapitalizem, povzročajo, da se ljudska masa ne zanima v tistem obsegu za socialistične nauke, kot zahtevajo interesi ljudske mase, da se čimprej vzpostavi pravilen družabni red, ki šele vodi do prave civilizacije in kulture.

Dolžnost socialistov je pa bojevati se proti takim sugestijam, ki prihajajo od duhovnov ne glede na to, h kateri veri pripadajo, ker so take sugestije škodljive za ljudstvo, ki dela duševno in z rokami v industriji in v poljedelstvu, da človeška družba bd hudega ne vzame konca.

Ako socialisti uči resnico in kritizirajo take duhovne, ki z napačnimi obdolžitvami, z obrekovanjem in krivimi gospodarskimi nauki odvracajo ljudstvo od spoznavanja socialističnih nauk, tedaj tisti duhovni ne glede na vero, ki so udinjani kapitalizmu, zakriče: "Socialisti uničujejo vero!"

Ampak stvar je vprav narobe. Duhovni so krivi sami, ako vera peša. Veliko ljudi, ki zahajajo v cerkvi raznih verouzvodenj in verjamejo, kar jim duhovni pripovedujejo raz leco, se dostikrat prepičajo, ako je vse res, kar so slišali raz leco. In če se prepičajo, da so slišali neresnico raz leco, tedaj dostikrat najprvo postanejo mlačni, nakar se popolnoma odtujijo cerkvi. Dostikrat se pa zgodi, da ji takoj obrnejo hrbet. Socialisti niso krivi, ako vera peša, ampak največ so krivi tisti duhovni, ki pridigajo ljudstvu penjno udanost do gospodarjev in ki socialistom podtiskajo vse grehe in zla kapitalizma.

(Dalje prihodnjic.)

O KUGI.

Spisal dr. Ivan Robida.

(Dalje.)

Morda je to spominski ostanevone strašne epidemije, za časa katere so zlasti Jude dolžili, češ, da so provzročili vso nesrečo. Tako je teh nesrečnikov fanatična antisemitska družba sežgalav Strassburgu na tisoče, in nič boljje se ni godilo onim stotim, ki so jih na trdnjavni avstrijskega vojvode Albrechta na Kyburgu poskrili — tudi te so srednjeveški antisemiti požgali, dasi je omenjeni vladar vse poskusil, da prepreči brutalnost razdivjanih zelotov.

Poleg te epidemije je divjala kuga bolj ali manj še v l. 1373, 1381., 1400., 1439., 1553., 1474., 1633., 1679. in l. 1713. V Thunisu 1817. — 1819., v Moldavi in Valahiji 1828. — 1829., Odesi 1812., 1829., 1837., 1840. in 1851. v Konstantinoplu in Aleksandriji.

V naših krajinah je divjala zopet najhujje l. 1679. Pomorila je zopet polovico ljudstva. Vendar so se tedaj oblastva saj nekoliko brigala za bolezen, jo izkušala preprečiti z nekako karantener postavila posebne zdravstvene komisije. Tako komisijo so odbrali tudi v Ljubljani, a mesto zdravnikov-strokovnjakov so poslali spoznavat kugo dva občinska svetnika: omninozni imen: Leberwurst in Schoeberia. Najpovem le to, da sta delala čast svojima imenoma — vprav po svojem poslovanju zanesla kugo v Ljubljano.

Na čast tedanjemu ljubljanskemu zastopu pa treba potrditi, da je splošno času primočno svojo nalogu rešil, niti ni posebno nespretno ravnal. Dal je z desko zapreti okužena predmestja in izoliral hiše okužencev. Pravki tedanjih časov, med njimi mestni sodnik, za županom prva oseba v mestu, pa so se štelvi vzvisele preko vseh zakonov in so podpirali te karantene, tako da je končno mestni svet bil prisiljen kaznovati upornike. Poleg vseh negrod so prišle tudi verske homatije. Znanega škofa Tomaža Hrena brat je bil tedaj izvoljen za župana. No, mož ni dolgo župoval, popihal jo je iz strahu pred kugo v tih noči na posestvo svojega brata in premisljal na Stajerskem o usodi okužene Ljubljane.

Kupčija in obrt sta propadala tedaj, kakor jasno, do skrajnosti po Ljubljani; zaprli so mestna vrata, zabranili semnje. Celo zdravnikov in duhovnikov je primanjkovalo. Duhovnikov ni bilo za drag denar dobiti. Pobožni meščani so se pritožili sicer škofu Hrenu — a Hren se jim je izvil duhovito, češ, da to ne spada v njegovo področje.

Ne manj strašno je divjala kuga tudi po drugod; opustošila je nekatere kraje popolnoma. Ljudje so cepali kakor muhe, in v mnogih mestih je izumrlo skoros vse stanovništvo. Brez posestnikov in brez njih naslednikov so stale hiše osamele, na prodaj za vsak denar. Premožnejši so se izkušali odtegniti bolezni s tem, da so ostavili svoje domovje in odški v tujino; drugi so se v svoji apatiji udajali vsakemu razstavu, pili in jedli, češ, saj umrejo itak v najkrajšem času.

Zanimivo je tudi kar poroča dunajski kronist o tem strašnem času. Pri vsem tem pa vendar niso bili Dunajčani brez humorja. Naj mi bode dovoljeno, da opominim znane poučne pesmi o Avguštinu, katera je znana tudi v Ljubljani. Ta mož je živel v resnici tedaj na Dunaju. Pravi godec in vesel pevec, kateremu ni mogla skvariti dobre volje niti ne črna smrt, je popeval in še bolj popival po Dunaju. Dne 10. septembra 1679 je napisal v prazni beznici "Zum rothen Dachl" znano popevko, jezec se nad pičlim zaslužkom in slabopajčico. Original slove tako:

Viri uče, da se ga je mož preveč nasrkal tisti večer in obležal pisan na cesti. Pogrebni hlapci, mislec, da leži kak kužen mirilči na ulici, so vzdignili specrega godeca, ga položili na voz med druge mirlje, odpeljali na pokopališče in vrgli v jamo. Avguštin je spal prav dobro v tej čudni stanicu — mrzlo jutro pa ga je vzdramilo. Ne vedoč, kako je v jamo zašel, ni dolgo razmišljal o tem, ampak plezel po mrtvečih okoli ter se izkušal povzeti iz globine. Žal, gomila je imela previsoke stene. Začel je torej vstopiti, zahvaljati in zmorjati tol-

ko časa, da je priklical k sebi grobokope, kateri so ga končno izvlekle iz prezgodnjega groba — kajti Avguštinu tudi kuga ni prišla do živtega — mož je živel še celih 25 let po tem dogodilju.

Precej huda je bila tudi kuga l. 1713 in 1714. Takrat pa so povod že toliko previdno postopali, da epidemija navlzie vsej svoji strašnosti ni tako daleč segla kakor nekaj in tudi ni pomorila toliko ljudi kakor prejšnje čase.

Morda ne bi bilo nezanimivo povedati tudi, kaj so mislili o našanku in kaj so rabili naš predniki proti tej strašni bolezni. Knjige iz omih časov podajo pred vsem vse možne in nemožne teorije o vzkročih kuge, razvijajo v dolgovzetenih razpravah odnosnost med zvezdami, planeti in našo zemljo, razlagajo često naravnost bedasto nadharavn početek bolezni; nekatere razločujejo celo dvojno kugo: eno, ki nastaja po božji, in drugo, ki nastaja po človeški volji. Carovni, strupi, gnil zrak in otrovana voda — izprijena kri, grobokopi in rablji — vse to da so naravnost ali posredni vzroki kuge. O Židih smo govorili že prej. Tudi laktoto in draginja, razne komete in čudne oblake na nebu, tvoreče pogrebe in mrtvaške oble, spravljajo tedanja poročila v zvezo s strašno morilko.

Sčasoma so postali opazovalci mirnejši in trecnjaj. Učili so, da se širi kuga enako kakor pasja steklost. Kužni strup, kužna "iskra", so dejali, prehaja od človeka na človeka. Ta strup tiči na obiekata, na pohištvo in orodju. Vendar brez mistike ni smelo ostati. Drugi "dobri" opazovalci so videli celo, kako žveplenomodri zublji in plamenčki brie po telesih okužencev.

Pozneje omenjajo razne zdravstvene komisije razne zdravstvene komisije nesnažnost mest in trgov. V beli Ljubljani ni bilo n. pr. v XV. in XVII. veku nič nenavadnega, da so se prasiči valjali in rili po blatu in prahu po mestnih ulicah.

Kot lečila in branila proti kugam navaja poleg Krafta n. pr. Managettina knjiga: Bogu učajoč življenje, snažnost, karantene, ogenj po ulicah, da čisti zrak, kaj z brinjem, puščanje krvi, žveplo, lavorove jagode, procesije, pridige i. t. d.

Slišali smo, da imamo danes vse boljša in sigurnejša sredstva, da odvračamo in zabranjujemo bolezni, nego so bila navezena. Kakor smo omenili, ima lečenje s "serumom" brez ugovora svoj, najboljšo, najlepšo bodočnost. Za nas nima kuga več one strašne uničujoče sile, kakor jo je imela za prednike naše. Že radi splošnih in zdravstveno-higieničnih naprav ni lahko verjeti, da se priklati kdaj v naše kraje. In če pride, nikdar ne bi nas morebiti obsenčiti s smrtonosnimi svojimi krili tako, kakor jih je brez zapreke razprostirala nad prednenci našimi. Premisa vsaki kulturni je razvitek razuma in srca: iz prvega se roditi znanost, iz drugega humaniteta. Kjer pa se polnjujeta v eno celoto obedve — težko, da ne bi zmagali.

Nadejajmo se!

KONEC.

POZOR DEČKI IN DEKLICE V CHICAGU!

Mladinski tamburaški zbor "Cmrlji" je na svoji seji dne 7. t. m. zaključil, da prične sprejemati v svojo sredo nove člane, da se zborov število članstva razširi in bomo Slovenci v Chicagu imeli eno pošteno godbo, ki jo krvavo potrebujemo pri pleših, koncertih, slavnostnih predhodih in psovad. Odločili smo se, da naš zbor gre takoj na daljne vaje, ako se do 21. t. m. to je druge sobote, ko bomo zopet imeli sejo, prijaviti zadostno število novih članov, ki imajo z nami vred resno voljo ustvariti močan tamburaški zbor in redno hoditi k vajam. Gre se za koristi naših, dobro, razvedrilo in boljšo vlogo mladine in pri tem tem le malo stroškov.

Zbor sprejema nove člane samo pod pogojem, da se zavežejo, da pri godbi ostanejo in se res za stvar zanimalo. Najbolj dobrodošli so že nekakšni odrasli dečki in dečki izven ljudske šole. Kogar je resna volja za pristop, naj se torej javi dne 21. februarja ob šestih zvečer v spodnji dvorani C. S. P. S. na 18. cesti blizu Racine kakor po navadi.

Pred leti je bila že predstavljena ta igra, zato je upati, da bo to pot dana še toliko boljša slika udeležencem. Vstopnice se dobesedaj pri članih socialističnega kluba.

ŽARKOMET.

Se ena postava!

V legislaturi Nebraske so morjani. Spekl bi radi postavo, ki naj razveljavlja vsak neploden zakon med možem in ženo. Zakon, ki sta poročena tri leta in nimata otrok, morata iti narazen. Izjema je le, če sta bolna, impotentna ali stare nad 50 let. "Proč z nerodovitnimi zakoni!" je deviza Salomonov v Nebraski.

Good! Nebrščanke bodo morale rodit, če ne izlepa, pa izgrada! Nekaj se bo že rodilo. Ali veste, kakokokor je prisiljeno kislo zelje?

Iz letnega poročila tajnika K. S. K. J. je razvidno, da je ta jednota napredovala od 1. julija do 31. decembra 1924. za 650 članov, v celem letu pa za 1543. Istočasno je napredovala za 13 društav. Tajnik pravi v poročilu, da "takega napredka že ni bilo 10 let".

Pomislišti je treba, da je K. S. K. J. ravno lani vodila najhrupnejšo kampanjo za nove člane in društva v svoji zgodovini. Toličko hrupa po shodih in listih še nismo slišali na njihovi strani kot lani. In rezultat so gornje številke.

S. N. P. J. ni imela lani nobene kampanje; nič ni bilo shodov, nič hrupa. Delali smo mirno in tihko kot po navadi. Vkljub temu je S. N. P. J. napredovala za 4251 novih članov in 29 novih društav. Ob koncu leta je S. N. P. J. štela v obeh oddelkih 54.420 članov.

To so dejstva, ki povedo vse, kar je treba se povedati.

Glas iz puščave.

Zopet se oglaša dr. Hugo Bren, nadkunar in veliki moralist. Lani je reševal vprašanje porodne kontrole in zopet ga rešuje. Lomi ga goren

Janko J. Srimček:

SLUČAJNO..

"Kako je dolga ta veriga! In sleherni njen člen je težji od milanskega kamena! Slučajno težji! Samo slučajno" . . .

"Natakar! Prosim!"

V dolini za vasjo je ležala njiva. V poletni čas, ko sta koruza in krompir porasla za okopavanje in osipanje, me je moja mama vzeila s seboj v polje. Med dve živilozavi prekiji sredi koruze je razpela predpansnik, v njegovo senko v razboru prevrnila koš in v koš na blazino, ki sva jo prisnela s seboj, stičala mene.

"Lepo priden bodi in zaspandek, da te sojne ne osmoli in te ne bo bolela glava!" me je poučila, prekrizala me je in odšla za delom.

V košu je bilo soporno, neučnem komar mi je neutrudno brneil nad ušesi in me srdito pikal v vrat, mravljinici me lačno ščipali v pose noge. Obracal sem se kot na žerjavci in že jalo me je strašljano. Izylekel sem se na piano, previdno se zmazal po razboru do roba njive, od tam se po meji spustil niz dol. Visoko v njivi se je majhna in sključena potila mati . . .

"Ha! Voda! Potok! Kako sem se spomnil, da sta starejša brata pred dnevi prinesla iz tega istega potoka domov polno rutico rakov? Sam gospod Bog je menila že pozabil na to.

"Raki! — raki — raki!" je zavrselo po štiriletnih možganilih in v trenutku sem tičal v ločku ob potoku. "Dva vjamem! — Dva velika! — Z ostrimi škarjamimi oborožena! — Dva, da! — Ali nič me ne bosta vgriznila! Cez hrbot jih popadem in Rudolfu in Nandetu jih pokažem in me bosta pohvalila! — In vode se tudi napijem! — Sladke vode. — Ampak glavno: Raki — raki — raki!"

Pokleknil sem ob potoku, nagnil se nad vodo, pobrskal z ročico po bičevju — in — štrbunk! — Z glavo naravnost v tolimu . . .

Znidarjeva Nanca iz Raztrgane ulice, ki je nad tolimumonem kje plela peso in korenje, je povedovala pozneje, kako je "slučajno" čula moje grgranje in kačko stajo sama Mamka božja žalostna in pa angelj varih poklicala in odpeljala na mesto nesreče. Za pete me je polmrtevga izvleka iz potoka . . .

Ali vidis? Slučajno! — Napolnite, da! —

Ej, človek božji! Tudi meni se je mnogokrat zahotel to tega kočnika ob svojem ognjišču! Mnogokrat se iz srca zaželego topleski poleg zakonske polovice. Ali do danes mi vse to še ni bilo dano! Do danes še ne! Samo "slučajno" ne! Ker slučajsi so me preganjali vedno in povsod v življenju, vse od detinstva do danes!

Kakor brat si mi iz samih olnih dajnih dni, ko smo pamži in vplijati traki močili prah na cesti pred vajo in našo hišo in iz blata potem mesili pogace in pekli kočike. Slučajno sem imel smol siherno leto v šolskih klopeh, skozi celih šestnajst let, amol v vojni, na amolu se zalepil v državni službi. Znaniti je moj zadnji poskus za premestitev na boljše mesto! Toda nič!

Ampak: moj samaki stan! Po glej! Prva?

Visoko in vitko in belo dekle kot breza v hosti. Biserni zobje, ustnice rdeč baržun, plave oči, zlate kite, do samih peta dolge. In roke — »dvoje hlij!

Rada sva se imela — prav za prav ljudi sem jo vse iz tretjega razreda osnovnih pa do osmehn gimnazijalnih šol. Lepi besede, lepi pogledi in pozdravi, še lepiš pisma z moje strani in včasih za nedeljo ali praznik rdeč androv cvet v gumbinico. Nič več! Nič več, dokler me niso pozvali na maturu. Takrat sem se spomnil in ji sporočil:

"Nikoli te nisem ničesar prošil, nikoli mi nisi ničesar obetaš niti dala. Izpolni mi samo to mojo prvo in morebiti zadnjo prošnjo! V soboto zvečer med osem in deveto na stezi od onegevega križa do onegavega kočnika. Priden, čeprav je pot dolga tri ure hoda . . ."

Ni odrekla in sem odšel. Odšel in prišel pred določenim časom. Res bodi in smeš se! Hudo mi bilo!

Slučajno se je zgodilo! Samo slučajno!

Cakal sem na stezi četrte ure, čakal dvajset minut, trideset! Nje od nikoder!

Kosilo, ki sem ga iz dijalke kuhinje prinesel s seboj v řelod-

cu skoro štiri ure daleč, se je puntalo v črevih.

Ozri sem se . . .

Poletni mrak je padel v veliko, na Gori in v trgu je odzvonilo Avemarijo. Zakašljal sem na kratko. Zažival. Nič! Nikogar! Kako in kaj? Stisnil sem se v zeleno žito.

Ne krohotaj se!

Počasi sem se ves zaposlen vril in rizi na pot in . . .

"Ali si ti? Oh, kako sem se ustrašila! Misliš sem, da je kdo drugi!"

Pet korakov pred menoj je stala in mi prožila svojo desno lilio v pozdrav.

Suknjic je bil v redu, levico sem porinil v žep, da pridržim hlače, z desnico jo vzel pod pazduho.

"Nič ne zameri, dekle!" sem se smehjal kot bi sekjal čebulico. "Nikar se ne boj! — In — aha — no — rad te imam! — Kam bi šla? Ali bi sedla pod kočolec?"

"Oh, ne! Bojim se! Če naju kdo uvidi . . . Ampak — ako hoče — ! Pa mi razloži vse! —"

Pod kozolcem sva za kupom desak počenila na otep ovsene slame.

"Dele! — Srce moje! —" sem začel in ji ovil roko okrog vrata. "Leta beže. — Kruh in polna skleda sta mi pred vrati. — Se malo in gnezdo bo doplete. — Ali bi hotela — onga — da z menoj sedeš v njega? —"

Roka se je počasi z vrata spustila za pas, glavico je rahlo nalonila na mojo ramo in se mi verno zagledala v oči.

"Ne vem, če bi verjela! Cigan si in bi me morda sarpo rad spejal na led! — Reci mi — joj! — Ne! — Verujem ti! Saj ti verjamem!" je šepetalna in zaprla veseke . . .

Težko je povedati, priatelj moj, kaj se je zgodilo.

V obraz mi je udaril zaduh na kisko solato in česen! — Kaj me gleda? — Veterala je endivijo in slučajno si je pozabila izplakniti usta. — Smej se, idiot in kurent! Smej se! Jaz se nisem! Meni je bilo žalostno in gremko do solz . . .

"Slučajno!"

Prvi poljub na usta, ki sem hrepnel in umiral za njimi več kot trinajst let svoje prve ljubnosti, pa so ta usta "dišala" po česnu in solati . . .

Druga:

Francka Crnolaska.

Na veselicu sva se srečala. Plešala sva valček, zapletila se v pogovor, kot da se poznavata že sedem let, in se je v sruh vžgalio!

Pisala mi je prvi list. Pismonaša ga je mesto meni izročil materi. Vneta za blagor in dobrobit svojega otroka ga je majka odprla in prebrala. In sva zoralna brez pluga in otike! V hiši nesreča in v strehi ogenj . . .

"Vsako drugo, samo te nikoli!" je sirota htela. "Kaj sem zato trpela in nosila krvave žule na dlaneh, dokler te nisem izkopala iz blata in gnaja? Nje nikoli! Tako ti povem! Ali pa pojdi od hiše in nikdar več ne vprašaj po meni niti po ocetu!"

"Zakaj tako, mama?"

"Zato, ker ni ne za tebe ne za mene in mir besedi! Ni mi všeč!"

"Zakaj ne, mama?"

"Tako! Recimo slučajno! Slučajno! Všeč mi ni! Zato ona nikoli! Tak je moj amen!"

Ali pozaš, priatelj, materine solze?

"Dobro, mama! Rodila si me in pravico imaš! Ubogal bom! Samo ne joči!"

Naredil sem čez dekleta in svojo ljubezen križ in nisem odšel od hiše . . .

Slučajno!

Tretja.

Tiho in počeno in pridno dekle. Pravi angelj nebeski. Moje starosti, toda vsaj dvakrat pametnejša nego jaz. V novoletni noči sva se poljubila prvč in slednjic. Na pragu pred njenim domom. Iskreno in nedolžno kakor še nikoli v življenju pozneje in nikoli popreje. Ali siroti sva bila oba. In ko bi se bil moral odločiti in izgovoriti pred njenimi v svojini zadnjo besedo, sem jeli premisljati, seštevati in množiti, deliti in odštevati in mesto v zakonski kurnik sem se slučajno zaletel v vprašanje: Čemu iz enega slepca skrpucati dva?! Pametnejša odgovora na to vprašanje nisem iztaknil in ona je še danes pridno in počeno in tiho in pametno dekle in jaz fant . . .

Slučajno si niti zgrobom nisva reka, ko sva se razhalila . . .

Cetrt? Peta? Deseta?

Kdo pomni vse?! Moški možgani so za spomin, v kolikor se

nežnega spola tiče, močno plitvi, srce močko pa je v tem oziru največja vreča na svetu. Baščen slučaj je zahteval svojo žrtvo ravno na večer pred njegovo poroko z gospo Julijo, vdovo Praznikovo. Zadele ga je kap. Njemin in njegovim . . . in tako naprej.

No vsi oni: "Srečno pot!" in "Na svidenje!" so vselej bili slučajni. Včasih ena edina besedica, včasih celo litanijske, včasih celo grčavo poleno v grčevi fantovski pesti.

V Martu sem se zaljubil pod črnimi praporji sredi povorcev demonstrantov, v Pavlo za barsko mizo, v Rozalko se zagledal na kopici dišečega sena v Planini; Slučajno.

Z mično in okroglico Fani sva se lovila dve leti in pol. — Dve dolgi leti in pol nisva imela poguma, vprašati se in si razkrtila, ali se štimava ali ne in kopici dišečega sena v planini.

Na vse zadnje sva vendarje preskočila plot in klanc. Nazarenko sva se ljubila. Tako nazarenko, da sem jo nameraval povabiti, kadar v službi pristudem, da se vzameva. Ali predno sem jaz izkopal zaklad, ona došpela do mene in oba pred oltarjem, sem vedel, da jo je neke nedelje pri večernicah v cerkvi — vrgla božnost.

Pismo sem prebral, omahnil počez čez posteljo, zaril glavo v blazine in zatulil kot vol ko ga vlečejo v klavnicu. Ker veš, rad sem jo imel, iz celega srca nazarenko rad! Ali . . .

Bolna! Slučajno! Božastna! Slučajno!

Grio mi je suho. Joško! Napolnite vrček.

Sedaj? Pustil sem dekleta in se vrzel na vodore. Iskal sem, našel, zavrgel, zopet iskal, preizkusil, zapustil. Ali nedaj, mislim, sem našel pravo! Slučajno, razume se. Julija ji je ime! Osemindvajset let. Morda jo poznava? Ha! Kako misliš? Gavroča! Zarocila sva se! Na izprševanju sva že bila! V nedeljo naju okljeko prvič. Prihodnji mesec bo poroka! Ali prideš? Najljubši svat mi bo!

Pol ene že? Dečko! Trinajst vrčkov? Dobro! Jaz sem jih našel petnajst! Slučajno sem se vstrel! — Hvala!

Vila je stala ob morju. V vrtu pred njo so sanjarile mire in lovci in vonj po cvetovi rezidi, rdečih in rumenih rožah in načeljnih, po narcizah in hijacintah je polnil mesečno noč. Široka magnolija je na križopetu med gredami zapirala svoboje bele kelihe.

Vetrč z morja kot dlan božja . . .

Sedel sem na balkonu zatopljen v misli. Nenadoma sem skočil. Kdo kliče? V daljavi je odjeknil moje ime. Točno in razločno! V drugič! V tretjič!

Zakopal sem se z očmi v plavo noč nad vodami . . . Pogledal v vrt . . . Nič! Samo zvezde na nebri in na morju, čebljanje valov v portiku in dehtenje cipresov in cvetja pod balkonom . . .

Stopil sem v sobo, pogledal na uro in v bležnico zapisal dan in čas . . .

"Vesti dobim . . . Kdo se me je spomnil . . . ?"

Počasi sem se odpravil in legel . . .

Nekaj dni pozneje sem čital v novinah:

"Gospod Miklavž Robida, višji kontrolor, je smrčni tunri Začetki slučaj je zahteval svojo žrtvo ravno na večer pred njegovo poroko z gospo Julijo, vdovo Praznikovo. Zadele ga je kap. Njemin in njegovim . . . in tako naprej.

Odpri sem beležnico in razumele one klice sredi noči. Ubogi prijatelj mi je javil svoj poslednji — slučaj . . .

BOLGARSKI ZELIŠČNI CAJ**Vzemite toplega predno ležete spat**

Da PREŽENTE PREHLAD:

Da uredite jetra;

Da očistite čreva;

Da izboljšate in obdržite čisto kri;

Da odpravite zaprincio

Bolgarski čaj vam podajda življenje. Počutili se boste 10 do 30 let mlajši, ako vzamete škodelico tega čaja enkrat ali dvakrat v tednu.

Zapomnite si, da jaz izdelujem ta Bolgarski zeliščni čaj že nad 25 let za Bolgari. Miljeni ljudi ga uporablja in drž svoje družine zdrave s tem čajem.

Lekarnari in zdravnik vsepoposod priporočajo in hvalijo ta čaj. Pazite na naš podpis, ter rudečo in rumeno škatlico. Na prodaj pri vseh lekarnarjih po 35c, 75c in po \$1.25 zavoju.

Jaz pošiljam poštna naročila le za \$1.25 zavoje. Naslovite name: H. H. Von Schick, President, Marvel Product Co., 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

(Adv.)

DR. KOLER

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

DR. KOLER
SLOVENSKO DOVOREC ZDRAVNIK
SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNIM

St. 222.—Madrid, Iowa.—Prod.: Fr. Omora, No. 2, box 22. Tai, in blag.: John Skrainer, no. 274. Snyder Sta. Dr. C. G. Smith.—Seje 2.
 St. 223.—Large, Pa.—Prod.: John Kranzle, box 158. Tai, in blag.: Anton Schieffer, no. 27. Dr. A. Calhoun.—Seje 2. ned.
 St. 224.—Marguerite, Pa. (42).—Prod.: Em. Wajdi, box 54. Pleasant Unity, Pa. Tai, RFD 2, box 107. Latrobe, Pa. Blag.: Emil Wajdi, box 84. Pleasant Unity, Pa. Dr. S. H. Wreicht.—Seje 1. ned.
 St. 225.—Massine, Pa.—Prod.: Nick Zveravich, box 42. Distant, Pa. Tai, J. Joseph Goran, box 72. Blag.: Ant. Jankel, Dr. E. J. Lengyel.—Seje 3. ned.
 St. 226.—Carpenter Creek, Mont.—Prod.: A. Polk, box 46. Absher, Mont. Tai, in blag.: John Spur, box 7. Absher, Mont. Dr. Mark Wagnleitner.—Seje 3. ned.
 St. 227.—Blaine, O.—Prod.: Alojzij Zupanic, box 224. Tai, in blag.: Pavel Novak, box 27. Dr. G. M. Berger.—Seje 2. ned.
 St. 228.—Centerville, Ia.—Prod.: Joe Osnick, 1815 St. St. Tai, Paul Osnick, 1425 St. 10th St. Blag.: Fr. Svab, 1325 S. 15th St. Dr. Nevers.—Seje 24.
 St. 229.—Ashura, Ill.—Prod.: John Pukel, Tai, in blag.: Karl Divjak, box 232. Dr. R. M. Morris.—Seje 1. ned.
 St. 230.—East Helena, Mont.—Prod.: Fr. Stanislaus Jevic, box 442. Tai, Ivan Andolsek, Blag.: Terezija Brella, Dr. J. H. Dent.—Seje 1. ned.
 St. 231.—Le Salle, Ill.—Prod.: Ig. Jordan, No. 5, box 76. Tai, Frank Gervorcić, 285 Croatan St., box 224. Blag.: Andrew Uphan, 1021—4th St. Dr. L. Uphan.—Seje 1. ned.
 St. 232.—Virginia, Minn.—Prod.: Mary Zimmerman, 1102 S. 2nd av. W. Tai, in blag.: Zimmerman, Mathia, 111—13th St. N. Dr. W. M. Zimmerman.—Seje 2.
 St. 233.—Christopher, Ill. (2).—Prod.: Fr. Chachar, box 661. Tai, John Matosich, box 215. Blag.: Victor Komadina, 404 Ernestine Ave. Dr. G. Dajl.—Seje 1. ned.
 St. 234.—Wayne, Pa.—Prod.: Frank Simonovic, box 515. Tai, Louis Bodopivac, box 202. Blag.: Louis Rauhnik, Dr. D. K. Shyler.—Seje 2. ned.
 St. 235.—Orion, Ill.—Prod.: Math Lenarcik, box 120. Tai, Blas Lenarcik, box 26-L. Blag.: Joseph Pihelj, box 26. Dr. C. H. Williamson.—Seje 2. ned.
 St. 236.—Kocher, N. M.—Prod.: St. Jovana, box 274. Tai, Luko Starterick, box 112. Blag.: Dr. Lukas, box 274. Dr. G. L. Fugger.—Seje 2. ned.
 St. 237.—Hendersonville, Pa.—Prod.: Frank Grotel. Tai, John Nemanic, Blag.: Frank Klobut, box 51. Dr. M. McKee.—Seje 2.
 St. 238.—Sheboygan, Wis.—Prod.: Mart. Johnson, 914 Indiana Ave. Tai, Leo Milostak, 710 Alisoma Ave. Blag.: Jack Rupnik, 904 Kentucky Ave. Dr. C. N. Sonnenburg.—Seje 2. ned.
 St. 239.—South Park, Pa.—Prod.: John Seario, 202 Maple St. Tai, Jacob Rupnik, 209 Maple St. Blag.: Mir. Gerasimov, 202 Maple St. Dr. Edward Pardol.—Seje 2. ned.
 St. 240.—Bear River, Colo.—Prod.: Lovrene Herber, Tai, in blag.: Anton Dolinar, Bear River, Colo. Dr. W. W. Glavin.—Seje 1. ned.
 St. 241.—McKeesport, Pa.—Prod.: Mar. Nech, 215 W. 5th St. Tai, George Adick, 197 Jenny Lind Ave. Blag.: Mike Pavlik, 618 Archer Ave. Dr. F. G. Ungerman.—Seje 2. ned.
 St. 242.—Coalton, Okla.—Prod.: Gabriel Zele, box 122. Tai, in blag.: Martin Marzen, box 45. Dr. Nelson.—Seje 3. ned.
 St. 243.—Rockwood, Pa.—Prod.: Joe Zidar, 417 Water St. Tai, in blag.: Joseph Hochreiter, Jr., 267 Water St. Dr. G. G. Speicher.—Seje 2. ned.
 St. 244.—Nashawka, Minn.—Prod., tai, in blag.: Gen. Mainor, box 224. Dr. FRANK Hoss.—Seje 2. ned. po prviem.
 St. 245.—Pulman, Ill.—Prod.: Frank Pretzel, Tai, in blag.: John Jerec, 216 E. 19th St. Rivertown Stn. Chicago, Ill. Dr. Well M. Gunn.—Seje 2. eredo.
 St. 246.—Kincannon, Ill.—Prod.: J. Urlich, R. 6, box 117. Taylorville, Ill. Tai, in blag.: Tony Kotsik, Taylorville, R. 6. Dr. Miller, Kincannon.—Seje 2. ned.
 St. 247.—Warwood, W. Va.—Prod.: Paul Schot, 506 Water St. Tai, John Kumper, 506 Water St. Blag.: John Longard, box 151. Fawer, W. Va. Dr. N. P. Samous.—Seje 2.
 St. 248.—Thomas, W. Va.—Prod.: Mary Urba, box 222. Tajin, in blag.: Mary Bulic, box 265. Dr. J. L. Miller.—Seje 1. ned.
 St. 249.—Fairport Harbor, O.—Prod.: Anton Luko, 124 Eagle St. Tk, in blag.: John Kaler, 171 N. St. Clair Ave., Palisades, O. Dr. Caldwell.—Seje 2. ned.
 St. 250.—Hend, Ill.—Prod.: Eseketa John, Gen. Del. Tai, Josip Spudich, box 844. Blag.: Josip Vucich, box 555. Dr. Senclich.—Seje 1. ned.
 St. 251.—Wendel, W. Va.—Prod.: John Blipko, box 32. Tai, Marko Vrancic, box 104. Blag.: Andrej J. Morgen, box 1. Dr. B. M. Chernar.—Seje 1. ned.
 St. 252.—Power Point, O.—Prod.: Jacob Brugant, R. F. D. 2, box 19. Liston, O. Tai, Eam Bogat, box 12. Blag.: J. F. Posen, box 44. Dr. S. Harris.—Seje 2. ned.
 St. 253.—Holden, W. Va.—Prod.: Ludvik Blipko, box 209. Tai, in blag.: George Dumenich, Dr. C. A. Brown.—Seje 3. ned.
 St. 254.—Ceresopolis, Pa.—Prod.: Mih. Levecic, R. F. D. 2, box 174-R. Tai, in blag.: Anna Jordan, R. F. D. 2, box 189. Dr. H. B. Upper.—Seje 2. ned.
 St. 255.—McIntyre, Pa.—Prod.: Emil Matyjan, Clom box 85. Tai, Anton Modic, box 50. Blag.: Joe Krancar, McIntyre, box 113. Dr. T. R. Boden.—Seje 1. ned.
 St. 256.—Carlisle, Ill.—Prod.: Joseph Coehal, 717 High St. Tai, in blag.: Mike Machek, Johnson St. Dr. E. E. Sexton.—Seje 2. ned.
 St. 257.—Galloway, W. Va.—Prod.: Anton Puritan, box 85. Tai, in blag.: Frank Haman, box 161. Puritan, Pa. Dr. C. J. Bibb.—Seje 2. ned.
 St. 258.—Elbert, W. Va.—Prod.: John Puritan, box 85. Tai, Mihail Kraljanic, box 47. Blag.: A. Rupar, box 95. Dr. S. D. Haynes.—Seje 2. ned.
 St. 259.—Black Oak, O.—Prod.: Fr. Wolik, Lafferty, O. box 61. Tai, in blag.: Joseph Lafferty, O. box 241. Dr. C. W. Lione.—Seje 2. ned.
 St. 260.—Russell, Pa.—Prod.: Nick Sempranotic, box 125. Tai, in blag.: Jacob Pompe, box 291. Dr. C. C. C. Dickey.—Seje 2. ned.
 St. 261.—Portage, Pa.—Prod.: Anton Pristil, Puritan, box 85. Tai, in blag.: Frank Haman, box 161. Puritan, Pa. Dr. C. J. Bibb.—Seje 2. ned.
 St. 262.—Collinsville, Ill.—Prod.: Peter Norwitz, box 99. Kocher St. Tai, in blag.: Peter Norwitz, P. O. box 446. Dr. Schroppel.—Seje 2. ned.
 St. 263.—Cle Elum, Wash.—Prod.: Frank Koff, box 22. Tai, in blag.: Anton Bartsch, box 273. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 264.—Forest City, Pa.—Prod.: Louis Olson, box 54. Tai, in blag.: Matthian Kamen, box 491. Dr. G. T. McGuire.—Seje 1. ned.
 St. 265.—Segunda, Colo.—Prod.: J. Zornik, Tai; Nick Osovic, Prime, Colo. Blag.: Dr. C. A. Sofyart.—Seje 2. ned.
 St. 266.—Butte, Mont.—Prod.: Rudolf Kopf, Puritan, box 85. Tai, in blag.: Frank Koff, box 273. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 267.—Montana, Wash. (7E).—Prod.: J. Zornik, Blag.: Frank Koff, box 273. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 268.—Marienville, Pa.—Prod.: Louis Uljan, Musette, Pa. box 191. Tai, in blag.: Francis Uljan, Musette, Pa. box 191. Dr. M. V. Cox.—Seje 2. ned.
 St. 269.—Kosciusko, Pa.—Prod.: F. Medved, box 91. Tai, in blag.: Math Kremec, box 222. Blag.: Frank Kremec, box 226. Dr. H. F. Stockberger.—Seje 2. ned.
 St. 270.—Dixie, Pa.—Prod.: Fr. Motchnik, 201 New St. Tai, in blag.: Jacob Brovsek, box 223. Dr. J. W. Davis.—Seje 2. ned.
 St. 271.—Anota, Pa.—Prod.: Fr. Kristek, box 84. Dr. J. H. Mortz.—Seje 2. ned.
 St. 272.—Miami, Ariz.—Prod.: Ivan Galic, box 120. Tai, John Orszag, box 104. Blag.: Dino Avacic, Gen. Del. Dr. Hotel.—Seje 2. ned.
 St. 273.—Ogallala, Colo.—Prod.: George Proskar, box 723. Tai, in blag.: Rudolf Proskar, box 723. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 274.—Weston, Wash. (7E).—Prod.: J. Zornik, Blag.: Frank Koff, box 273. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 275.—Brackenridge, Pa.—Prod.: Dr. Jacob Smilk, box 273. Tai, in blag.: Anton Bartsch, box 273. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 276.—Marienville, Pa.—Prod.: Louis Uljan, Musette, Pa. box 191. Tai, in blag.: Francis Uljan, Musette, Pa. box 191. Dr. M. V. Cox.—Seje 2. ned.
 St. 277.—Cherry Hill, Pa.—Prod.: F. Medved, box 91. Tai, in blag.: Math Kremec, box 222. Blag.: Frank Kremec, box 226. Dr. H. F. Stockberger.—Seje 2. ned.
 St. 278.—Marienville, Pa.—Prod.: Louis Uljan, Musette, Pa. box 191. Tai, in blag.: Francis Uljan, Musette, Pa. box 191. Dr. M. V. Cox.—Seje 2. ned.
 St. 279.—Lafayette, Colo.—Prod.: Anton Jankel, box 154. Tai, in blag.: Anton Jankel, box 154. Dr. J. H. Mortz.—Seje 2. ned.
 St. 280.—Weston, Wash. (7E).—Prod.: J. Zornik, Blag.: Frank Koff, box 273. Dr. Jacob Smilk.—Seje 4. ned.
 St. 281.—Agua Caliente, Colo.—Prod.: George Proskar, box 723. Tai, in blag.: Rudolf Proskar, box 723. Dr. J. W. Davis.—Seje 2. ned.
 St. 282.—Laramie, Pa.—Prod.: Matt Kremec, box 120. Tai, in blag.: Anton Jankel, box 154. Dr. E. Davis.—Seje 2. ned.
 St. 283.—Limestone, Mich.—Prod.: Max Knaus, box 49. Tai, in blag.: Anton Jankel, box 154. Dr. E. Davis.—Seje 2. ned.
 St. 284.—Star City, W. Va.—Prod.: Joseph Masello, box 186. Pungrove, W. Va. Tai, in blag.: Anton Jankel, box 154. Dr. E. Davis.—Seje 2. ned.
 St. 285.—Heitz, Pa.—Prod.: Joe Colson, 225, Rockingham, Pa. Tai, in blag.: Mike Rustin, box 22. Rockingham, Pa. Blag.: Lovrene Blag., box 225, Rockingham, Pa. Dr. M. V. Grant.—Seje 2. ned.
 St. 286.—Calumet, Mich.—Prod.: Joseph Dragman, 18—7th St. Tamra, Mich. Tai, in blag.: Joseph Brabec, 511—9th St. Dr. Hoch.—Seje 1. ned.
 St. 287.—Durant City, Pa.—Prod.: August Kort, box 124. Tai, in blag.: Jacob Debevo, box 171. Blag.: Tony Kacinc, box 144. Dr. Louis L. Layson.—Seje 1. ned.
 St. 288.—Vienna, Pa.—Prod.: F. Svecnik, P. F. D. 1, box 2. W. Alexander, Pa. Tai, in blag.: Peter Randolovic, R. F. D. 2, box 87. Dr. Alexander, Vienna, Pa. Dr. F. S. Knox.—Seje 2. ned.
 St. 289.—Worcester, N. Y.—Prod.: Ant. Cebren, 225, Rockingham, Pa. Tai, in blag.: Frank Kremec, box 120. Blag.: Lovrene Blag., box 225, Rockingham, Pa. Dr. M. V. Grant.—Seje 2. ned.
 St. 290.—Oakmont, Pa.—Prod.: Joseph Dragman, 18—7th St. Tamra, Mich. Tai, in blag.: Joseph Brabec, 511—9th St. Dr. Hoch.—Seje 1. ned.
 St. 291.—Johnstown, Pa.—Prod.: Joe Kovac, 108 Birch Ave. Tai, in blag.: Frank Mikus, 617 Fairfield Ave. Dr. H. Hodges.—Seje 2. ned.
 St. 292.—Cleves, Ill.—Prod.: Anton Putz, 5121 W. 25th St. Tai, in blag.: Frank Marusic, 215 W. 25th St. Seje 2. ned.
 St. 293.—Nobles, O.—Prod.: Frank Jager, 140 East 2nd St. Tai, in blag.: Leo Kosich, 615 E. 2nd St. Dr. J. A. Hagen.—Seje 2. ned.
 St. 294.—Sherrill, Ill.—Prod.: Ivan Dobson, box 216. Tai, in blag.: Geo. Bogosich, box 222. Dr. Alfred Fieldbridge.—Seje 2. ned.
 St. 295.—Crested Butte, Colo.—Prod.: A. Bohdank, box 213. Tai, in blag.: Matt Zakrzek, box 223. Blag.: Filip Jaklich, Dr. J. S. Alford.—Seje 2. ned.
 St. 296.—Brownsville, W. Va.—Prod.: Joseph Pripich, box 395. Tai, in blag.: Andrew Jandrovic, box 22. Hiller, Pa. Dr. F. S. Hoover.—Seje 2. ned.
 St. 297.—Greensburg, Pa.—Prod.: Joe Kovac, 108 Birch Ave. Tai, in blag.: Ant. Martinic, R. F. D. 2, box 84-H. Dr. C. F. Pierce.—Seje 2. ned.
 St. 298.—Ronion, Pa.—Prod: Anton Bogdan, box 97. Tai, Ignac Perme, box 405. Blag.: Paul Vidmar, box 25. Dr. J. W. Hawen.—Seje 1. ned.
 St. 299.—North Bensenville, Pa.—Prod.: Tony Penko, box 141. Tai, in blag.: Mike Mihalich, box 101. Blag.: George Minarich, box 143. Dr. C. S. Hunter.—Seje 2. ned.
 St. 300.—Rockdale, Colo.—Prod.: Joe Slak, box 240. Tai, in blag.: John Slak, box 184. Dr. A. W. Williamson.—Seje 2. ned.
 St. 301.—Tucson, Wash.—Prod.: Ivan Lujan, 5607—N. 48th St. Tai, in blag.: Joseph Marzinek, 5607—N. 48th St. Dr. Dr. John A. Howies.—Seje 2. eredo.
 St. 302.—Luciusburg, Homer City, Pa.—Prod.: Matev Pischler, RFD 1. Tai, in blag.: Frank Saponik, R. F. D. 1, box 1. Blag.: Andy Podkovec, Dr. F. D. 1, Dr. J. H. Johnson.—Seje 2. ned.
 St. 303.—Belfair, N. Y.—Prod.: Nikola Petrovick, 58 Vulcan St. Tai, Alois Zukrajcek, 1161 Tonawanda St. Blag.: Paul Zrakich, 1161 Tonawanda St. Dr. Arthur J. Buckel.—Seje 1. ned.
 St. 304.—Cleveland, O.—Prod.: Peter Vesel, 2150 Bldg. Dr. Tai, in blag.: John Czerny, box 22. Dr. W. Williamson.—Seje 2. ned.
 St. 305.—Midland, Pa.—Prod.: Ivan Lujan, 5607—N. 48th St. Tai, in blag.: Joseph Marzinek, 5607—N. 48th St. Dr. Dr. John A. Howies.—Seje 2. ned.
 St. 306.—Midland, Pa.—Prod.: Lazo Gajic, 1549 Broadway, Tai, in blag.: Martin Marzinek, 518 Stanley Ave. Dr. Dr. Svetlic.—Seje 2. ned.
 St. 307.—Shirkerville, Ind.—Prod.: J. Simich, B. 1, box 7. Paris, Ill. Tai, in blag.: Anton Colnar, R. 1, box 1. Dr. C. S. Hall.—Seje 1. ned.
 St. 308.—Waterloo, Iowa.—Prod.: Joe Brack, 515 N. 6th St. Tai, in blag.: Frank Loring.—Seje 2. ned.
 St. 309.—Newark, Wash.—Prod.: Anton J. Vidmar, box 22. Dr. J. W. Hawen.—Seje 1. ned.
 St. 310.—Standard, Ill.—Prod.: John Cudahy, 154 Pike St. Dr. J. Ridz.—Seje 1. ned.
 St. 311.—Scranton, Pa.—Prod.: Fred Schuster, 229 Lincoln St. Dickinson City, Tai, in blag.: Ralph Konchuk, 219 Route St. Dr. W. A. Pack.—Seje 2. ned.
 St. 312.—Grant Town, W. Va.—Prod.: Karlo Dobosh, box 272. Tai, in blag.: J. Adamick, box 231. Dr. J. C. Collins.—Seje 1. ned.
 St. 313.—Scranton, Pa.—Prod.: Fred Schuster, 229 Lincoln St. Dickinson City, Tai, in blag.: Ralph Konchuk, 219 Route St. Dr. W. A. Pack.—Seje 2. ned.
 St. 314.—Monongahela, W. Va.—Prod.: John Tufton, box 85. Tai, in blag.: Anton Hrvatin, 154 Walnut St. Blag.: George Petroff, Dr. Dr. J. Adamick, box 231. Dr. J. C. Collins.—Seje 1. ned.
 St. 315.—Newton Falls, O.—Prod.: G. Evans, R. F. D. 1. Tai, in blag.: Alex Kramer, box 1069. Dr. W. L. Beach.—Seje 2. ned.
 St. 316.—Oak Grove, Ia.—Prod.: S. A. R. R. F. D. 2, box 44. Tai, in blag.: John Mahan, box 45. Dr. G. O. Gross.—Seje 2. ned.
 St. 317.—Cincinnati, Pa.—Prod.: John Zupan, 1541 Mount St. Tai, in blag.: Frank Novak, 3224 Atlantic St. Dr. Dr. Brodsky.—Seje 2. ned.
 St. 318.—Massillon, Ohio.—Prod.: John Kosev, 18 London St. Tai, in blag.: Martin Kosev, 18 London St. Dr. Dr. Brodsky.—Seje 2. ned.
 St. 319.—Hall, W. Va.—Prod.: Andrej Znidaric, box 541. Buckhampton, Tai, in blag.: Adolf Krueger, R. D. 2, box 78. Dr. Horace.—Seje 2. ned.
 St. 320.—Westmoreland, Mich.—Prod.: Frank Vukovich, 1208 Main St. Blag.: John Vukovich, 1208 Main St. Dr. Dr. Brodsky.—Seje 2. ned.
 St. 321.—Clymer, Pa.—Prod.: Vinko Hasic, 1266 Atlantic St. Dr. Dr. Brodsky.—Seje 2. ned.
 St. 322.—Cudahy, Wis.—Prod.: Matt Radzel, 822 Cudahy Ave. Tai, in blag.: John Sklander, 822 Cudahy Ave. Blag.: Frank Bertil, 822 Cudahy Ave. Dr. Dr. J. C. Collins.—Seje 1. ned.
 St. 323.—Washington, Pa.—Prod.: Ivan Palic, box 329. Tai, in blag.: Frank Stulec, box 329. Dr. W. J. McCullough.—Seje 2. ned.
 St. 324.—Indiana Harbor, Ind.—Prod.: S. Marinac, 3511 Parish Ave. Tai, in blag.: Joseph Ivitch, 327 Elm St. Blag.: Frank Pavlenich, 4026 Beach St. Dr. R. J. Danse.—Seje 2. ned.
 St. 325.—Taylorville, Ill.—Prod.: F. Zale, R. E. Tai, in blag.: John Repov, R. R. 4. Dr. M. H. Soliday.—Seje 2. ned.
 St. 326.—Ohio, Neb.—Prod.: J. W. Weiss, 822 X. St. S. Side. Tai, in blag.: Joseph M. Rudolf, 3612 V. St. S. Side. Dr. Dr. J. Svoboda.—Seje 2. ned.
 St. 327.—Hurley, Wis.—Prod.: Steve Rajko, 822 X. St. S. Side. Tai, in blag.: Louis Kralj, 822 X. St. S. Side. Dr. Dr. J. Svoboda.—Seje 2. ned.
 St. 328.—Glenn Robbins, O.—Prod.: George Radulovic, box 152. Tai, in blag.: Louis Rausch, box 241. Dr. Joe A. Schenitzauer.—Seje 2. ned.
 St. 329.—Ruth, Nev.—Prod.: Steve Sotich, box 321. Tai, in blag.: Janko Reba, box 321. Blag.: Dan Kraljic, box 618. Dr. Tilitson.—Seje 2. ned.
 St. 330.—Crawford, W. Va.—Prod.: Frank Novak, 3226 N. Beachy, Tai, in blag.: Vinko Hasic, 3226 N. Beachy, Dr. Dr. Edward A. Haagel.—Seje 2. ned.
 St. 331.—Clairville, Ohio.—Prod.: Stanislav Mustapich, Tai, in blag.: Alas Bachiel, R. F. D. 2, box 91. Blag.: John Papich, Dr. Dr. B. Giffen.—Seje 2. ned.
 St. 332.—Amherstdale, W. Va.—Prod.: Steven Jan Juric, box 12. Tai, in blag.: Marko Govorec, box 44. Blag.: Joe Rebholz, box 18.—Seje 1. ned.
 St. 333.—South Bend, Ind.—Prod.: Nikola Kralj, 1121 W. Indiana Ave. Tai, in blag.: Louis Krulik, 1121 Main St. S. E. Dr. R. L. Sharpen.—Seje 2. ned.
 St. 334.—Portland, Ore.—Prod.: John Strunk, 8225—42nd St. S. E. Tai, in blag.: John Strunk, 8225—42nd St. S. E. Dr. R. L. Sharpen.—Seje 2. ned.
 St. 335.—Portland, Ore.—Prod.: John Strunk, 8225—42nd St. S. E. Dr. R. L. Sharpen.—Seje 2. ned